

Gymnázium Přírodní škola o.p.s.
Expedice Javořická vrchovina 2015

Kostely vyprávějí

ANEB TŘIKRÁT TŘI POHLEDY

Z DAČICKÉHO KRAJE

Vedoucí práce: PhDr. Vít Novotný

Konzultant: MgA. Magdalena Bartáková

Členové expediční skupiny: Kamila Samotánová, Jiří Slapnička, Kryštof Kolíbal, David Steklý,
Markéta Novotná, Matyáš Spěváček, Simon Chvosta, Marek Pokorný

Datum odevzdání: 15. 11. 2015

Obsah

Cíle.....	2
Architektura	2
Novodobá historie.....	2
Zvony.....	2
Postup práce	3
Architektura	3
Novodobá historie.....	3
Zvony.....	4
Kostel Panny Marie Karmelské v Kostelním Vydří	5
Architektonický vývoj.....	5
Novodobá historie.....	7
Časová osa.....	7
Otevřené otázky.....	8
Zvony.....	10
Zvon - Sv. František Xaverský	10
Zvon - Panna Marie Karmelská	12
Sanktusník	14
Kostel sv. Vavřince v Dačicích	16
Architektonický vývoj.....	16
Novodobá historie.....	18
Časová osa.....	18
Otevřené otázky.....	19
Zvony.....	21
Zvon – svatého Vavřince	21

Zvon sv. Anežky:.....	23
Zvon Panny Marie:	25
Umíráček	27
Kostel sv. Linharta v Liděřovicích	30
Architektonický vývoj.....	30
Novodobá historie.....	32
Časová osa.....	32
Otevřené otázky.....	32
Zvony.....	35
Sanktusník	35
Závěr.....	37
Architektura	37
Novodobá historie.....	37
Zvony.....	38
Zdroje	39

Hned na začátek bychom moc rádi poděkovali Otcí Václavovi, za to že nám otevřel kostely a pustil nás do zvonice a poskytnul nám důležité informace ohledně kostelů. Také náš dík patří otcí Jaroslavu Pezlarovi, za otevření kostela a přístupu do věže i v době zavírací doby a také za poskytnutí informací ohledně kostela v Dačicích. Dále děkujeme památkářům: Karlu Bártů, květinářkám v dačickém kostele, Mgr. Janě Burdové, páteru Gorazdovi a dalším památkářům, za poskytnutí informací ohledně kostelů. Také bychom poděkovali Evě Semotánové za jídlo. A našemu panu učiteli Marku Maturovi a Michalu Vovesovi(Horákovi) za přívoz a odvoz jídla. Kamče za vaření dobrého jídla pro skupinu. Majdě a Vítkovi za výraznou pomoc při výzkumu. Starostovi z Peče za střechu nad hlavou. Jasně za morální podporu a doprovod při práci.

Předmluva

Milí čtenáři,

Vstupte s námi do příběhů tří lidskýma rukama vybudovaných a lidským duchem naplněných staveb. Vstupte s námi do života tří kostelů ležících v kraji okolo starobylého města Dačice. Zastaví-li se člověk před jakýmkoli domem a věnuje mu jeden pohled, uvidí nejspíše fasádu, vnější obrys budovy, omítku a střechu, tu nejsvrchnější, nejviditelnější vrstvu. Rozhodne-li se věnovat domu pohled druhý, třeba zvědavý pohled oknem dovnitř, může se mu pootevřít vnitřní život domu samotného i lidí v něm žijících.

V případě kostelů, budov, které po staletí provází lidi důležitými okamžiky jejich života a které jsou zároveň nositeli místních duchovních a uměleckých hodnot, jsou tyto pohledy zvláště zajímavé a inspirující

Na letošní expedici Gymnázia Přírodní škola jsme se rozhodli věnovat třem kostelům hned trojí pohled do hloubky jejich života, pod povrch věcí na první pohled viditelných. Věříme totiž, spolu s Malým princem, že věci důležité jsou na první pohled očím neviditelné.

Vít Novotný

Úvod

Na následujících několika stránkách bychom vám popsali, co dělala naše skupina během expedice 2015. Rozhodli jsme se zkoumat tři vybrané kostely ze tří různých pohledů. Těmito kostely se stali Klášterní kostel Panny Marie Karmelské v Kostelním vydří, kostel sv. Vavřince v Dačicích a kostel sv. Linharta v Lidéřovicích. Každý člen naší skupiny si vybral jeden ze tří již zmíněných pohledů a tím vznikly tři podskupiny. Jedna z podskupin se zajímala o vývoj kostela z architektonického hlediska, druhá se zajímala o zvony a třetí o novodobou historii z úst pamětníků za posledních třicet let.

Cíle

Architektura

Naše podskupina chtěla najít a kresbou zdokumentovat architektonické prvky na třech kostelech, které dokládají vývoj budovy jako stavby v historii. Zda se proměnil její vzhled, či účel a význam.

Novodobá historie

Mimo jiné jsme se také zabývali dokumentací nejnovější částí života kostela. Chtěli jsme zjistit, co se na místě odehrálo, a jak to ovlivnilo život obce a okol za posledních 80 letí. Také nás zajímalo, jestli se od sebe liší osudy těchto staveb v závislosti na jejich rozdílné poloze, zda chátrají, nebo jak se je lidé snaží oživit.

Zvony

Prvním cílem naší podskupiny zvony bylo doplnit dokumentaci zvonů v již vzniklých pracích a toto doplnění zaslat tvůrcům těchto prací. Druhým cílem bylo vytvořit jednotlivé medailonky o vybraných zvonech a nakonec vytvořit faksimilie a sádrové odlitky zajímavých prvků na zvonech.

Postup práce

Architektura

Než jsme vyrazili do terénu na dva týdny, měli jsme v Praze přípravný týden. V rámci tohoto týdne jsme si nastudovali jednotlivé slohy a prvky pro ně typické. Dále jsme si naši práci chtěli vyzkoušet. Vyzkoušeli jsme si ji na kostele sv. Jiljí v Praze na Starém Městě, kam jsme šli společně s odborným historikem, a kde jsme se společně s ním pokoušeli určit slohy a stáří jednotlivých částí kostela. V terénu jsme si po příchodu na místo prohlédli kostel a snažili se zjistit dobu postavení částí kostela podle architektonických prvků typických pro konkrétní slohy. Kromě toho jsme se snažili zjistit přestavby a úpravy stavby od pamětníků a z literatury. Dále jsme si rozdělili, kdo co bude kreslit nebo malovat. Jako první jsme nakreslili půdorys kostela (což je technická kresba pohledu shora na kostel) a nalezené architektonické prvky. Také jsme nakreslili pohled na celý vnějšek a vnitřek kostela. Nakonec jsme namalovali pohlednice.

Novodobá historie

Přípravný týden v Praze si naše podskupina zaměřila na vytyčení otázek. Prvním krokem bylo časové vymezení. Pro tuto práci jsme si vytyčili časový úsek na období maximálně od roku 1920 do současnosti. V časovém úseku jsme si vytyčili předpokládané zlomové momenty pro život kostela a změny vztahu obyvatel k němu (např.: 2. sv. válka, 1989 a pod.). Zároveň jsme kontaktovali Otce Václava z Kostelního Vydří s otázkou, jestli by i jeho nenapadli zajímavé otázky. Po následné konzultaci otázek s PhDr. Jaroslavem Najbertem byl seznam 10 otevřených otázek hotov. Ve zbylém volném čase jsme dostudovali podrobnosti některých historických událostí a jejich již případně doložený vliv na námi vybrané objekty. V terénu jsme kontaktovali konkrétní pamětníky na základě doporučení od farářů nebo od již zpovídaných pamětníků a s kontaktovanými jsme se domluvili na termínu a místě rozhovoru. Během rozhovoru pamětníci odpovídali na 10 připravených otázek a k nim podle potřeby konkretizující otázky. Celý rozhovor byl se souhlasem pamětníka nahráván na diktafon a důležité informace jsme zapsali do bloku. V posledním týdnu někteří z nás z rozhovoru vypsali časy, ve kterých se pamětník zmiňoval o pro nás důležitých a zajímavých informacích. Naším cílem bylo z informací získaných z rozhovoru sestavit časovou osu obsahující různá

témata týkající se kostela. U mnoha otázek nám pamětníci řekli mnoho zajímavých myšlenek a názorů, které nebylo možné zařadit do časové osy, a z toho důvodu se je můžete dozvědět z textového shrnutí.

Zvony

V přípravném týdnu se naše skupina vydala navštívit kostel sv. Jiljí. V kostele jsme si vyzkoušeli vše, co budeme na expedici dělat. Zkoušeli jsme si frotáž, dokumentaci zvonů do formulářů, které nám poskytl v roce 2012 kampanolog Tomáš Chvátal. Také jsme si zkoušeli určování architektonických prvků. Další dny jsme se ve škole inspirovali pracemi lidí a skupin, které se zabývali podobným tématem před námi. Na zvonu jsme měřili tři základní parametry: průměr věnce, hloubku zvonu a výšku bez koruny. Na to jsme použili třímetrový metr. Ve formuláři jsme také popisovali zvon doslova „od hlavy až po věnec“. Popisovali jsme i anatomii zvonu.

Dále jsme dělali frotáž, což je vytváření faksimilií. Faksimile je přenesení reliéfu na papír. Na faksimile potřebujete speciální papír a grafitový prášek. Prášek si nasypete na prst, papír přiložíte na reliéf a prstem začnete tlačit a jezdit po papíře.

Také jsme dělali sádrové odlitky. Na tyto odlitky potřebujete plastelínu a sádro. Z plastelíny uděláte obdélník a přiložíte ji na reliéf a přimáčknete. Pote co se reliéf vtiskne do plastelíny, ji odeberete a nalijete do ní sádro, počkáte, až sádra ztuhne, a poté ji vyjmete.

Kostel Panny Marie Karmelské v Kostelním Vydří

Každý kdo stane před bránou kláštera v Kostelním Vydří, musí strnout obdivem. Pak projdeme a před námi jakoby vyrostl nádherný Kostel obklopený ambity, který vypadá, jak kdyby bděl nad celým okolím.

Architektonický vývoj

O vzniku kostela koluje pověst, že na tomto místě stával obraz Panny Marie a každý večer se okolo něj objevovala záře, a díky této události zde Gerhard Jindřich Butz v roce 1709 nechal postavit kapličku¹.

K místu přicházelo pořád více lidí s prosbami o pomoc a stará kaplička přestala dostačovat. Z toho důvodu byla v roce 1738 postavena nová kaple. Ke

kapličce se později přistavěla dřevěná loď a v letech 1762- 1789 ji nahradila zděná.

Kaple sloužící dnes jako presbytář byla postavena v baroku začátku 18. století, ale zděná loď byla stavěna v době pozdního baroka, až raného klasicismu².

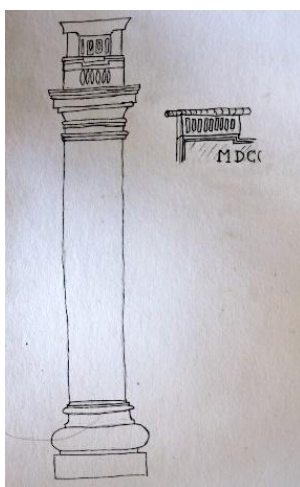
Nejvýraznějšími prvky jsou pilastry, ale veliký vliv klasicismu je vidět i na vchodových dveřích a oknech. Dříve měl kostel i rovný strop

lodě netypický pro baroko, ale shořel při zásahu bleskem³.

Vnitřek kostela je postavený ve stejném stylu jako vnějšek. Je zdoben převážně malbami. Malby se snaží vypadat barokně, ale

Obrázek 1 Kostel Panny Marie karmelské

Obrázek 2 pilastr a zdobení dveří

Obrázek 3 vnitřek kostela

² otec Václav Brož

³ otec Václav Brož

pořád je na nich vidět, vliv secese v podobě květinových motivů, protože vznikaly až na počátku 20. století⁴.

---

⁴ otec Václav Brož

Novodobá historie

Časová osa

- 1931 1. 6. **P. Prokop Valena převorem a farářem.** Společně s ním jsou v klášteře němečtí P. Angelus Ohlenforst a P. Stanislav Skowronsky. Vybudován divadelní sál v klášteře.
- 1933 **P. Metoděj Minařík žádá o vstup** ke karmelitánům v Kostelním Vydří.
- 1939 1. 9. **P. Metoděj Minařík** ustanoven **kaplanem** v Kostelním Vydří.
- 1950 3. 5. **P. Metoděj Minařík a převor Prokop Valena odvezeni** státní bezpečností do soustředovacího kláštera premonstrátů v Želivě.
P. Melichar Karásek zůstává jako **správce** farnosti.
- 1950- 1960 **Zakázána procesí** k poutním místům, kromě výjimek. Návštěvy možné pouze jednotlivě. Snaha o vymazání tradice pomocí zastrašování.
- 1951 **Babická tragédie** startuje procesy namířené i proti katolickým kněžím.
- 1960 Zaveden **zákaz mší**.
V kronice je napsán **poslední zápis o zázraku**.
- 1968 Pro **P. Prokopa Valenu a p. Metoděje Minaříka** povoleny **návštěvy** se zákazem působení.
- 1970 Do Kostelního Vydří se **hlásí zájemci**, kteří skládají sliby do rukou p. Metoděje s povolením od představených z Říma. Příslušnost byla tajná.
- 1971 **Úmrtí P. Prokopa Veleny** na leukémii. Pochován ve Vydří. P. Metoděj přebírá starost o utajený řád.
- 1981 **Oprava věže a zvonu**
- 1985 **Úmrtí P. Melichara Karáska**. Klášter navštěvuje poslední žijící z původní trojice, p. Metoděj Minařík a s ním i tajně přijatí jen jako poutníci.
Československo **navštíveno** karmelitánem z Říma **P. Redemptusem Mariem Valabkem** se zprávou od generála řádu P. John Malley s vyjádřeným souhlasem vývoje u nás.
- 1990 V červenci **farnost a poutní místo předáno karmelitánům**. V čele komunity převor P. Cyril Vojtěch Kodet.
- 1991 **Založeno** karmelitánské **nakladatelství**.

Kostelní Vydří určeno generálem řádu jako **noviciátní dům**, ve kterém se novým zájemcům o řeholní život dostává základní přípravy.

1992- 1993 **Dostaveny nové přístavky** ke klášteru. Nové přístavky jsou vysvěceny.

1995 **Postavena budova nakladatelství.**

2001 Pořádán **1. JUMP**

K 50. výročí pořádaná **poutí mládeže z Babic** do Kostelního Vydří.

2014 **Nahráváno zvonění zvonů** do dačického rozhlasu.

Otevřené otázky

FARÁŘI

1931- 1950 P. Prokop Valena

1933- 1950 P. Metoděj Minařík

1950- 1985 P. Melichar Karásek

1990 P. Cyril Vojtěch Kodet

P. Jeronýma Josefa Ertelta

P. Václav Brož

Aktivity a využití kostela

Klášter je hojně využíván a má štěstí, že se může těšit z velké návštěvnosti. Aktivity jsou pozitivně vnímány obyvateli z okolních vesnic. Je to dané tradičností akcí.

Klášter v Kostelním Vydří je i díky poutní tradici, velmi navštěvovaný a využíváný k různým akcím. Kromě běžných bohoslužeb a poutí se v klášteře pořádají přednášky (např. Krása Karmelu), tábory pro mládež JUMP a dále akce spojené s okolní krajinou.

Bohoslužby

Pravidelné bohoslužby se konají vždy v neděli od 8:00 a v červenci a srpnu se přidává také od 10:00. Jinak probíhají bohoslužby v pondělí, středu a pátek od 18:00. Na bohoslužby v Kostelním Vydří doráží stovky lidí a to jak z farnosti, tak z širšího okolí. Záleží na roční době, ale odhad je 200- 300 lidí na jedné bohoslužbě.

Poutě

Na poutě doráží až 3000- 4000 lidí a na bohoslužby chodí 2000- 3000. Poutě jsou spojené s velkou řadou atrakcí, jako jsou kolotoče a stánky s občerstvením a pochutinami. Bohoslužby za hezkého počasí probíhají venku. V takovém případě lidé od atrakcí v době bohoslužeb omezí hluk na minimum.

Pouť pro muže (5. červenec)
Novoroční pouť (1. leden)
Květnová pouť (10. května)
Malá pouť (neděle 12. července)
Kněžská pouť (čtvrtek 16. července)
Velká pouť (sobota 18. července)
Srpnová pouť (neděle 23. srpna)
Říjnová pouť (neděle 11. října)

Stavební změny a restaurace

1981   Oprava věže a zvonu
1992- 1993   Dostaveny nové přístavky ke klášteru. Nové přístavky jsou vysvěceny.
1995   Postavena budova nakladatelství.

Vztah ke kostelu a víře před a po 1989

Kostel je v dnešní době vnímán hodnotně spíš jako památka, důležitost z pohledu víry není tak velká. Klášter je podle místních stále navštěvován více jak kostel v Dačicích. Dané je to především dlouholetými tradicemi a poutěmi, které jsou vyhlášeny a hojně navštěvovány. Dnešní stav je především zásluhou Karmelitánů, kteří sem po roce 1990 přišli. Díky jejich celkové péči o kostel a navazování na tradice je změna po roce 1989 znatelná. Důvod pro absenci mladších návštěvníků je podle obyvatel nedostatečné vedení k víře. Zároveň prý není víra celkově přijímána společností.

Zvony

Zvon - Sv. František Xaverský

Uložení (místo, okres, stavba, umístění na zvonici)	místo pro dvě stolice, západní zvon, otočen o 90°
Provenience (jméno zvonáře, místo domovské huti)	Catharina Obercin, Olomouc
Datace	1746
Průměr zvonu Hloubka Výška	56,5 cm 38 cm 34 cm
Hlava	dřevěná, kovadlina
Koruna (forma, počet uch výzdoba)	6 uch – na každém uchu vyobrazení anděla s křídly a baculatými tvářemi
Čepec	zdobný pruh
Krk	reliéf anděla s křídly a baculatými tvářemi nápis (přepis viz níže)
Boky	na vršku reliéf východ: reliéf sv. Františka Xaverského západ: reliéf sv. Matouše
Věнец	tři ozdobné pruhy nápis (přepis viz níže) reliéf anděla s křídly a buclatými tvářemi
Srdce	s hruškovitou pěstí nápis (přepis viz níže)

Popis zvonu:

Na krku, věnci a srdci zvonu jsou nápisy. Zvon na bocích je opatřen dvěma reliéfy ze západu a východu.

Nápis na krku:

S. FRANCICE. XAVERI. ET. S. MATHIA. ORATE PRO NOBIS.⁵

Překlad:

Svatý Františku Xaverský a svatý Matouši, orodujte za nás.

Nápis na věnci:

HANC CAMPANAM FVDIT CATHARINA OBERCIN OLOMOUCI ANNO 1746⁶

Překlad:

Tento zvon ulila Catharina Obercin, Olomouc v roce 1746.

Nápis na srdci:

Rb 2003

Reliéf Františka Xaverského:

Tento reliéf vyobrazuje svatého Františka Xaverského před smrtí. Za ním je jakási chýše naznačující, že se nachází nejspíše někde v Jižní Americe

Reliéf sv. Matouše:

Reliéf vyobrazuje muže s hábitem mírně vlajícím ve větru držícího v rukou sekeru. Dle atributu sekery je možné ho identifikovat jako svatého Matouše.

Obrázek 4 Detail reliéfu sv. Františka Xaverského

Obrázek 5 Detail reliéfu sv. Matouš

⁵ Přepis nápisu převzat z textu „Zvony v okolí Dačic“.

⁶ Náš přepis se od přepisu manželů Vavruškových liší. Jejich verze zní: HANC CAMPANAM FV.IT CATARINA ÖBERCIN OLOMUCY ANNO 1746 (tučně slova lišící se od naší verze).

Zvon - Panna Marie Karmelská

Uložení (místo, okres, stavba, umístění na zvonici)	Místo pro dvě stolice, východní zvon
Provenience (jméno zvonaře, místo domovské huti)	Firma Česká u Brna
Datace	1956
Průměr Hloubka Výška	66 cm 55 cm 53,3 cm
Hlava	Kovová
Koruna	Bez uch, kovová
Čepec	Hladký
Krk	Ozdobný pruh nápis (přepis viz níže)
Boky	Reliéf nápis (přepis viz níže)
Věnc	Ozdobný pruh
Srdce	S hruškovitou pěstí nápis (přepis viz níže)

Popis zvonu:

Na krku, bocích a srdci jsou nápisy a na severní straně zvonu je reliéf.

Nápis na krku:

ULIL- KOVOLIT- ČESKÁ U BRNA.

Obrázek 6 Fotografie textu na krku zvonu

Nápis na Bocích:

KRÁLOVNO MÍRU OCHRAŇUJ SVŮJ LID!
VĚNOVALA FARNOST K. VYDŘÍ 1956.

Nápis na srdci:

Z ROKU RB 2003

Reliéf na severní straně zvonu:

Na této části zvonu je reliéf, který jsme určili jako Pannu Marii Karmelskou s malým Ježíšem a před nimi se klaní prostý člověk. (Vyvozujeme z nápisu na boku, nacházejícím se pod ním.)

Obrázek 7 Fotografie reliéfu Panny Marie Karmelské

Sanktusník

Uložení (místo, okres, stavba, umístění na zvonici)	Kostelní vydří, zvlášť umístěný
Provenience (jméno zvonaře, místo domovské huti)	Česká u Brna
Datace	1958
Průměr Hloubka Výška	40 cm 32 cm 31 cm
Hlava	neznámá
Koruna	1 ucho kovová bez výzdoby
Čepec	dva ozdobné pruhy
Krk	nápis (přepis viz níže)
Boky	nápis (přepis viz níže)
Věvec	jeden ozdobný pruh
Srdce	výpustka s kotvou

Popis zvonu:

Na zvonu jsou pouze dva nápisy. Jeden na krku a druhý na bocích.

Nápis na krku:

ULIL- KOVOLIT- ČESKÁ U BRNA

Nápis na bocích:

KOSTELNÍ VYDŘÍ L. P. 1958

Kostel sv. Vavřince v Dačicích

Již z dálky je vidět věž vyčnívající z prostředku města, ale když přijdete blíž, tak zjistíte, že je to věž kostela sv. Vavřince. Po příchodu si také můžete všimnout, že věž a kostel se od sebe velmi liší, a to jak barvou tak i slohem.

Architektonický vývoj

Obrázek 8 kostel sv. Vavřince

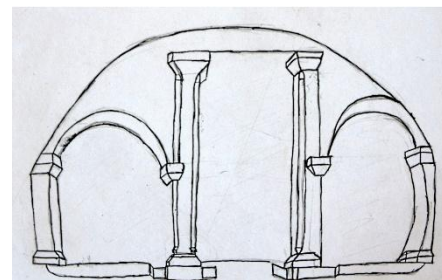
Staneme před kostelem a ten nám hned od začátku připadá jako jakási skládačka. Vepředu věž, u ní jako omylem postavená úplně jiná loď.

Ale tato skládanka byla i dříve mnohokrát přestavována⁷. Úplně původně tu stál románský kostelík. Ten byl v gotice přestavěn, ale ani v té podobě kostel nezůstal. Při požáru města bohužel shořela i loď kostela. Jelikož požár stavbu poškodil moc vážně, byla stržena⁸. Kvůli tomuto neštěstí se nám nezachovaly téměř žádné pozůstatky, až na věž. Samotná věž sice byla postavena až v renesanci⁹, ale ještě před požárem, a proto se domníváme, že prvek

nazývaný Panská oratoř, který je umístěn ve zdi věže, může být

ještě románský¹⁰. Renesanční původ věže jsme poznali podle ochozu na vrchu a také podle oken umístěných v polovině výšky. Tyto prvky jsou úplně ukázkovým příkladem renesance¹¹.

Poté, co lidé strhli původní gotickou loď, byla na jejím místě postavena nová barokní. Její stavba začala v roce 1775 a skončila v roce 1788, pouze rok před dokončením loď kostela Panny Marie Karmelské v Kostelním Vydří¹². Také

Obrázek 9 Panská oratoř

⁷ *Umělecké památky Čech*. 1978

⁸ Informace od otce Jaroslava Pezlara

⁹ 1586-92

¹⁰ Pravdu se pokusíme zjistit od kons historiků. Vypadá starší než věž, ale goticky nevypadá.

¹¹ HEROUT, 1978

má stejně řešený vnějšek lodi. I zde je vidět výrazný vliv klasicismu. Zato uvnitř vidíme jasně barokní výzdobu. Barokní zdobení je vidět hlavně na pilastrech. Zbylou výzdobou jsou malby, které mají nahradit honosné oltáře.

V nedávné době byla v kostele provedeny různé opravy. Mezi ně patří nahrazení většiny oken. V kostele zbyla poslední dvě původní prvorepubliková okna. Nová okna jsou opatřena vitrážemi andělů.

Novodobá historie

Časová osa

- 1924 Zakoupeny nové zvony.
30. 7. Zakoupené zvony vyzkoušeny.
31. 8. Vyzkoušené zvony vytaženy na věž.
- 1931 Provedena celková oprava věže kostela, ke které bylo použito dřevěné lešení.
- 1942 Duben Během rekvizice byly zabaveny zvony Panna Maria, sv. Václav, sv. Josef a umíráček.
- 1943 Věž obydlena rodinou Voleinů, kteří byli posledními ponocnými.
- 1948 Naprostý zákaz církevních slavností.
- 1969 Provedena oprava kostela, při které bylo nalezeno velké množství kostí z původního hřbitova.
- 1970 nová okna
- 1975 nové hodiny na věži
- 1981- 83 Renovován a upravován interiér. Byla zmodernizována svítidla, K. Rechlíkem okenní vitráže a A. Krylem a J. Seifertem nový oltář, ambon a sedes.
- 1986 Poslední generální oprava renesanční věže.
Jaro Oprava střechy věže. Báň s křížem, které jsou zhotoveny v Kroměříži, jsou osazeny na den sv. Kateřiny Sienské.
- 1987 29. 4. Oprava celého kostela., dačická kronika:
*„V letošním a příštím roce nás čekají ještě tyto práce: očištění, oprava kamenných prvků věže, nová okna a dveře, elektrická instalace a osvětlení, nový hodinový stroj a ciferníky s rafikami, venkovní omítky všechny nové, vnitřní omítky opravit; nové shodiště, nové cihelné a dřevěné podlahy v patrech, část střechy kostela z mědi a měděné okapy.
Všechny tyto práce provádějí farníci z Dačic, Malého Pěčína, Hříšice Bilkova a Dobrohoště brygádnicky, zdarma ve svém volném čase.“*
p. Vojtěch Suchý
- 1988 Dokončeny opravy na kostele.
- 1990 4. 11. Jsou vysvěceny dva nové zvony (Panna Maria a sv. Anežka) brněnským biskupem Vojtěchem Cikrle, které jsou zhotoveny rodinou Dytrychových.

- 1991 25. 5. Zakoupené zvony jsou vytaženy na věž a instalovány.
- 1995 Úmrtí děkana Dvořáka.
1. 8. Administrátorem Jaroslav Pezlar
- 1997 Věž zpřístupněna veřejnosti. Dodnes je možné jí navštívit.
- 2002 6. 7. Otevřeno lapidárium v 1. patře kostelní věže. Vystaveny kamenné pozůstatky související s minulostí dačické farnosti (např. náhrobky tří farářů ze starého hřbitova).
- 2003 První tématická výstava ve věži. Výstava se měnila vždy po roce.
- 2006 zima Obnoveno zvonění zvonů. Zvoní se podle digitálních hodin.
- 2009 Poslední tématická výstava ve věži.

Otevřené otázky

Faráři

- 1933- 1954 Eduard Rozmahel
- 1954- 1959 ThDr. Stanislav Fric
- 1959- 1960 Jindřich Štěpánek
- 1960- 1974 Ladislav Zemánek
- 1974- 1978 František Jindra
- 1978- 1980 Josef Holeček
- 1980- 1990 Vojtěch Suchý
- 1990- 1996 Josef Dvořák
- 1996- současnost Jaroslav Pezlar

Aktivity a využití kostela

V kostele se podle obyvatel konají různé koncerty. Nejvíce navštěvované koncerty jsou vánoční a dětské, které jsou pořádány souborem Kvítek. Dále v kostele pravidelně probíhají bohoslužby.

Poutě

Po pádu režimu nastoupil jako farář Josef Dvořák. Během jeho působení bylo od dačického kostela vedeno v rámci poutí do kláštera v Kostelním Vydří proceství.

Významné osobnosti

Dačický kostel každoročně navštěvuje brněnský biskup Vojtěch Cikrle a pravidelně do Dačic jezdí i bývalý arcibiskup Miroslav Vlk.

Stavební změny a restaurace

V roce 1931 začala celková oprava věže kostela, ke které bylo použito dřevěné lešení. Další změny probíhali až po roce 1969 a to na celém kostele. Díky těmto úpravám bylo odkryto velké množství kostí z původního hřbitova. V rámci těchto úprav byla dodána i nová okna a následně i nové hodiny na věži. Interiér byl mezi roky 81- 83 zrenovován byla například zmodernizována svítidla, K. Rechlíkem vytvořené okenní vitráže a A. Krylem a J. Seifertem nový oltář, ambon a sedes. Poslední generální opravy věže proběhly v roce 1986. Kostel byl později celý jseště jednou renovován a to konkrétně 29.4. 1987.

Vztah ke kostelu a víře před a po 1989

Vývoj vztahu ke kostelu v Dačicích se po roce 1989 nezměnil. Ti, kteří do kostela chodili už před 89 stále pravidelně kostel navštěvují. Mladí k víře nejsou vychováváni, takže do kostela nechodí a tím se tradice postupně přerušují.

Zvony

Zvon – svatého Vavřince

Uložení (místo, okres, stavba umístění na zvonici)	Dačice, místo pro tři stolice, uprostřed
Provenience (jméno zvonaře, místo domovské huti)	Ondřej z Hradce a Jan z Meziříčí
Datace	1483
Průměr Hloubka Výška	131,6 cm 48 cm 100 cm
Hlava	Dřevěná kovadlina
Koruna	6 uch zdobený
Čepec	Hladký
Krk	ozdobné pruhy nápis (přepis viz níže)
Boky	dva reliéfy na severu a jihu.
Věnec	Hladký poškozen
Srdce	výpustka s kotvou nápis (přepis viz níže)

Popis zvonu:

Na krku, a srdci jsou nápisy a na bocích jsou dva reliéfy.

Nápis na krku:

1. Řádek - In principio erat verbum et Verbum erat apud Deum et Deus erat verbum. Per Magistrum Andream de Hradecz et Iohannis de Merzriciz.¹³
2. Řádek – Anno domini M CCCC LXXX III hec Campana fusa est da laonem dei omni potentis et beate Marie virginis et sancto Laurentio in Daczecz.¹⁴

Překlad:

1. Řádek – Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. Skrze magistry Ondřeje z Hradce a Jana z Meziříčí.
2. Řádek – Léta Páně 1483

Nápis na srdci:

1826 IHS

Reliéf sv. Vavřince

Na jižní straně zvonu je vidět reliéf sv. Vavřince, držícího rošt, na kterém ho upálili a v druhé ruce drží něco, o čem si myslíme, že je nádoba s vodou. Má dlouhý hábit a nad sebou svatozář.

Reliéf Panny Marie a Ježíše:

Na tomto reliéfu je vyobrazena Panna Marie držící malého Ježíše. Oba dva mají nad sebou svatozář.

Obrázek 10 Detail textu nacházející se na krku zvonu

Obrázek 11 Fotka faksimile nápisu na krku zvonu

Obrázek 12 Fotka odlitku Panny Marie s Ježíšem

Obrázek 13 Fotka odlitku sv. Vavřince

¹³ Náš text se liší od textu, který napsali manželé Vavruškovi. Jejich verze je napsána takto: In principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum. Per magistrum Andream de Hradecz et Iohannis de **Mezrziecz**.

¹⁴ Náš text se liší od textu, který napsali manželé Vavruškovi. Jejich verze zní takto: Anno domini M CCCC LXXXIII hec Campana fusa est **ad** laudem dei **omnypotentis** et beate Marie virginis et sancto Laurentio in **Daczecz**.

Zvon sv. Anežky:

Uložení (místo, okres, umístění na zvonici)	Dačice, severní zvon, místo pro tři stolice
Provenience (jméno zvonáře, místo domovské huti)	Dačice, Rodina Dytrychova
Datace	1990
Průměr Hloubka Výška	94 cm 66,5 cm 67 cm
Hlava	kovová
Koruna	kovová kovové ucha bez výzdoby
Čepec	hladký
Krk	dva reliéfy
Boky	ozdobný pruh nápis (přepis viz níže)
Věnec	zdobný reliéf nápis (přepis viz níže)
Srdce	s hruškovitou pěstí

Popis zvonu:

Na bocích a věnci jsou nápisy a na krku jsou dva reliéfy.

Nápis na boku:

Z VDĚČNOSTI ZA DAR SVOBODY

Nápis na věnci:

SVATÁ ANEŽKO PŘIMLOUVEJ SE ZA NÁS

Obrázek 14 Detail textu na věnci zvonu

Reliéf svaté Anežky:

Reliéf se nachází na západní straně zvonu a je na něm vyobrazena svatá Anežka držíc v pravé ruce srdce a druhou rukou ukazuje se vztyčeným ukazováčkem směrem nahoru.

Reliéf anděla a erbu:

Na tomto reliéfu, nacházející se na východní části zvonu, je vyobrazen anděl s krucifixem a erb, ve kterém je křížácký kříž a pod ním je Davidova hvězda. (viz obr. XY)

Obrázek 15 Obrázek reliéfu anděla s křížem

Obrázek 16 Obrázek reliéfu sv. Anežky

Zvon Panny Marie:

Uložení (Místo, okres, umístění)	Dačice, jižní zvon, stolice pro tři zvony
Provenience (jméno zvonáře, místo domovské huti)	Rodina Dytrychova
Datace	1990
Průměr Hloubka Výška	100 cm 75 cm 73 cm
Hlava	kovová
Koruna	kovová kovový ucha (10) žádná výzdoba
Čepec	hladký
Krk	čtyři reliéfy ze všech světových stran nápis (přepis viz níže)
Boky	reliéf
Věnec	nápis
Srdce	s hruškovitou pěstí

Popis zvonu:

Na krku, bocích a věnci jsou reliéfy a nápisy.

Nápis na krku:

PANE JEŽÍŠI ODPUSŤ NÁM NAŠE HŘÍCHY, UCHRAŇ NÁS PEKELNÉHO OHNĚ. A PŘIVEĎ DO NEBE VŠECHNY DUŠE, ZVLÁŠTĚ TY, KTERÉ TVÉHO MILOSRDENSTVÍ POTŘEBUJÍ.

Nápis na věnci:

„Maria Matko církve oroduj za nás. Dačice I. p. 1990. Ulila rodina Dytrychova.“

Reliéfy:

Tyto reliéfy se podle nás nejspíše vztahují k nápisu na krku.

Obrázek 17 Fotografie reliéfu textu na krku zvonu

Obrázek 18 Detail textu na věnci zvonu

Obrázek 19 Detail reliéfu na boku zvonu

Uložení (Místo, okres, umístění)	Dačice, umíráček, zvláštní stolice
-------------------------------------	------------------------------------

Umíráček

Provenience (jméno zvonaře, místo domovské huti)	neznámé
Datace	neznámé
Průměr Hloubka Výška	29 cm 25 cm 22 cm
Hlava	dřevěná
Koruna	6 uch
Čepec	dva ozdobné pruhy
Krk	dva ozdobné pruhy
Boky	hladké
Věnec	dva ozdobné pruhy
Srdce	výpustka s „koulí“ prasklý

Popis zvonu:

Tento zvon se používal velice zřídka a to za smutných událostí, když někdo v daném městě umřel. Na tomto zvonu se nenachází žádné reliéfy ani nápisy, ale zjistili jsme, že srdce tohoto zvonu je prasklé.

Obrázek 22

Obrázek 20

Obrázek 21

Kostel sv. Linharta v Liděřovicích

Když jsme se přiblížili k místu v obci Liděřovice, kde stál náš kostel, spatřili jsme na první pohled starý a opuštěný kostelík. Byl u něj také hřbitov rozdělený na dvě části. První část byla rozkopaná a zničená a druhá krásná a udržovaná. Když jsme šli dovnitř loď byla malá ale všimli jsme si i krásné klenby. Kostel byl velmi tajemný.

Architektonický vývoj

Už při prvním pohledu si můžeme povšimnout, že se tato stavba v něčem liší od předchozích kostelů v Dačicích a Kostelním Vydří.

První čeho si můžeme všimnout, je **vnější opěrný systém na lodi kostela a na apsidě**, ale na věži nic takového nenajdeme. Z toho

si můžeme odvodit, že tyto dvě části vznikly každá v jiné době¹⁵.

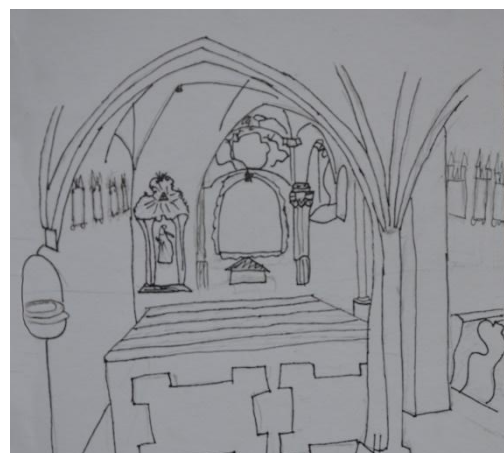
Dále nám do stavby moc nezapadá malá cibulovitá věžička a sakristie.

Jako nejstarší část kostela jsme určili věž, jelikož víme, že v době rané gotiky¹⁶ se kostely stavěly, aby mohly v případě napadení sloužit jako úkryt pro vesničany. Obranný význam věže jsme poznali podle absence opěrného systému, který je nahrazený tlustšími zdmi. Kromě tlustých zdí jsme nenalezli na věži žádná okna, ale pouze **střílny** a navíc něco připomínajícího kamennou **dělovou kouli** zaraženou ve zdi.

Loď v současném stavu vypadá postavená ve vrcholné gotice, ale když se podíváme podrobněji, všimneme si jednoho **okna** menšího než ostatní, které je z části **překryto klenbou**. Z toho si

Obrázek 23 kostel sv. Linharta

Obrázek 24 vnitřek kostela

¹⁵ POCHE, 1978

¹⁶ Postaven polovině 14. století., POCHE, 1978

vyvozujeme už dřívější existenci lodě¹⁷. Samotná **klenba** má **složitější** vrcholně gotickou **strukturu**. Tento prvek můžeme nejlépe vidět **nad presbytářem**. Kromě klenby je vrcholně gotická přestavba¹⁸ vidět i na **zaděných dveřích** na jižní straně kostela. Tyto dveře mají tvar a zdobení nepoužívané na počátcích gotiky¹⁹.

Z dalších slohů se na kostelu projevilo baroko²⁰. Na vnějšku je vidět pouze **barokní věžička** se sanktusníkem a sakristie. Vliv baroka je více vidět uvnitř, kde jsou umístěny **tři barokní oltáře**²¹. **Hlavní oltář** má značně pravoúhlé tvary, honosnou výzdobu a pohyb se neprojevuje do celkového tvaru. Takovýto styl vidáme hlavně v pozdně barokních nebo rokokových stavbách. Zbylé dva na sobě mají různé voluty a jsou celé v pohybu. Sice mají dva boční oltáře jiné tvary než hlavní, ale mohou být ze stejné doby, jenom na rozdíl od hlavního oltáře udělané ve venkovském stylu. Na venkově se

Obrázek 25 hlavní oltář

slohy měnily trochu pomaleji.

Myslíme si, že je stavba původně raně gotická s vrcholně gotickou dostavbou a přestavbami, což potvrzuje i odborná literatura. Také se zde projevilo baroko v podobě tří oltářů a sanktusové věžičky. Dříve měl kostel i barokní střechu hlavní věže, jak jsme viděli na staré fotografii, ale ta bohužel shořela.

---

¹⁷ POCHE, 1978

¹⁸ Přestavěna v poslední čtvrtině 15. století., POCHE, 1978

¹⁹ HEROUT, 1978

²⁰ POCHE, 1978

²¹ Umístěny okolo roku 1700., POCHE, 1978

Novodobá historie

Časová osa

- 1945 Po válce **není fara**. Faráři do Liděřovic dojíždějí z Lipolce.
- 1946 Probíhá **odsun Němců** s klidným průběhem.
- 1954 23. 7. **Požár** ve věži kostela. Společně s věží **spálena střecha** a **roztaven hlavní zvon**. Střecha nahrazena provizorní náhradou.
- 1950- 1959 **Zavřeno mnoho kněží**.
- 1960 **Správa Liděřovice** spadá pod Peč.
- 1970- 1980 **Krádeže** vlastnictví kostela. Ukradeny například sochy z oltáře.
- 1995 **Přestavěna střecha**. Provizorní náhrada střechy se rozpadá a na její místo je přidělána dočasná krytina, která je tvarem podobná bedně.
- 2003 Po schválení návrhu **postavena finální střecha**.
- 2005 Uskutečněno **první větrání**.

Otevřené otázky

Faráři

Do odsunu Němců v Liděřovicích sloužil mše farář Müller. Po odsunu začal do Liděřovic dojíždět jednou do týdne farář z Lipolce, protože v Liděřovicích byla zrušena fara. Z Lipolce do Liděřovic převážel faráře pan Brázda, který to bral jako svou povinnost díky tradici, která se nesla v rodině.

Po posledním faráři žijícím v Lipolci panu Peňázovi, přešly Liděřovice i Lipolec pod správu Dačic. V šedesátých letech do Liděřovic dojížděl farář pouze jednou za čtrnáct dní. Nadále se však slavily svátky sv. Linhart a sv. Václava. Po nějaké době spadly i Dačice s Liděřovicemi a Lipolcem pod správu Českého Rudolce. Poslední změnou bylo, přesunutí správy do rukou karmelitánského kláštera v Kostelním Vydří. Dodnes dojíždí do Liděřovic a Lipolce farář z Kostelního Vydří.

Aktivity a využití kostela

Po odsunu Němců se nejenže přetrhaly vztahy k tradicím, které se ve vesnici dodržovaly, ale i celkový vztah k víře a kostelu. Nově dosídlené obyvatelstvo až na výjimky na staré tradice nenavazovalo a šlo se s režimem a kostel nenavštěvovalo. Na údržbu kostela a hřbitova se do příchodu karmelitánů moc nedbalo. Kostel se k bohoslužbám využíval vždycky. Kromě

bohoslužeb však v kostele neprobíhaly žádné jiné akce. V dnešní době zde probíhají jednou do roka bohoslužby v příležitosti svátku sv. Linharta.

V roce 2005 byla uspořádána první akce, která nějakým způsobem měla oživit kostel Tou je Větrání kostela a varhan. Někdy je pořádána jednou za měsíc, jindy jsou jednotlivé termíny dané s větším rozestupem. Při takové akci se může naplnit kostel tak, že lidé vzadu musí stát. Jak jsme se dozvěděli, důležitými faktory ovlivňující návštěvnost jsou počasí a vybrané téma. Témata se různí zaměřením a zpracováním. Například setkání s tématem "Lidéřovice před 70 léty", které zahrnovalo četbu překladu pamětníkových vzpomínek a následně možnou diskusi o životě v tehdejší době. Konají se i odborné přednášky, koncerty. O pořádání akcí se stará p. Gorazd z Kostelního Vydří.

Vztah k akcím

Otázka na vztah k akci Větrání nás přivedl otec Gorazd, kterého to samotného zajímalo. Nakonec to obohatilo i nás.

V Lidéřovicích je silně znát, že zde nežijí původní obyvatelé. Na Větrání v průměru dorazí dva až tři lidé z Lidéřovic. Mladí o Větrání nevědí a projeví jistý zájem o takovou akci. Už jen takové zjištění dokazuje, že obyvatelé nemají takový vztah k víře, protože k tomu nevedou ani své děti. Na rozdíl od toho starší obyvatelé o akcích vědí, ale na výjimky je nenavštěvují. Návštěvnost tedy není následkem nedostatečné informovanosti občanů.

K akcím, které jsou spojené s církví a kostelem pouze místem konání, buď nemají důvěru, nebo chybí zájem, dostatek času či je to pohodlnost, která způsobuje, že na akci nejdou. Z rozhovorů je poznat, že téma víry a náboženství je v Lidéřovicích poměrně ožehavé téma, na které si místní dávají pozor a nechávají si ho pro sebe. Spíš než na větrání vyražejí v uzavřených skupinách na výlety. Někteří nechtějí být spojování s kostelem, jiní zase raději zůstanou doma a někdo má tolik práce, že se k tomu ani nedostane.

Poutě

Lidéřovice nejsou poutním místem, takže se zde poutě jako takového nekonají. Nakonec jsme se dozvěděli o akci, která je vždy pořádána v den svátku sv. Linharta. Jedná se o takzvanou Linhartskou pouť, při jejíž příležitosti je v Lipolci zrušena bohoslužba a tak se dění přesune jednou za rok do Lidéřovic.

"Je to jakoby pouť, ale je to jenom mše. To se nedělá mše v Lipolci, aby ty lidi z Lipolce šli sem, abychom tam nesešli tři nebo čtyři."

POHROMY

Jedinou pohromou, která se v Lidéřovicích na kostele sv. Linharta přihodila, byl požár ve věži v roce 1954. Při požáru mimo kompletní shoření střechy došlo i k roztavení hlavního zvonu. V dnešní době je tu několik teorií, jak a z jakých důvodů mohlo dojít k požáru. Jednou z teorií bylo, že byl zvon ukraden a věž byla pro zahlazení stop následně zapálena.

Pohromou, která nebyla způsobena přírodou, se v 70. a 80. letech staly krádeže. Došlo ke krádežím různých částí kostelní výzdoby. Zloději využívali informací a fotek z publikace Umělecké památky Čech. Došlo ke krádeži dvou menších soch z barokního oltáře a dalším drobným kouskům výzdoby.

Vztah ke kostelu a víře před a po 1989

Lidéřovice jsou vesnicí, u které na návštěvnosti kostela přelom 1989 neměl žádný výrazný vliv. Jak už bylo několikrát zmíněno obyvatelé, kteří byli dosídlení k víře a kostelu většinou vztah nemají a neměli ani za komunismu. Ti, kteří mají nějaký vztah, tak jsou ti, kteří si uchovali vztah ještě z dob komunismu. Situace se proto nezměnila, ani co se týče příspěvků a pomoci s kostelem. Jediným rozdílem je, že v dnešní době se na opravy kostela dají sehnat dotace, ze kterých bylo možné po převratu zaplatit opravu.

Změna se odehrála ve správě kostela, kterou přebrali karmelitáni. V roce 2005 pak došlo díky P. Gorazdovi k oživení kostela v podobě Větrání.

Zvony

Sanktusník

Uložení (Místo, okres, umístění)	Lidéřovice, menší zvonice, stolice pro jeden zvon
Provenience (jméno zvonáře, místo domovské huti)	žádná
Datace	1634
Průměr Hloubka Výška	28 cm 22 cm 19 cm
Hlava	dřevěná
Koruna	žádná, ucha jsou zaražena do hlavy
Čepec	
Krk	opatřený pro reliéfy
Boky	reliéf na severu a jihu
Věnc	nápis (přepis viz níže)
Srdce	výpustka s kotvou

Popis zvonu:

Na zvonu jsou dva reliéfy. Jeden ze severu a druhý z jihu.

Nápis na věnci:

STEPHAN GUCC IN ZNAIM GOSS MICH ZUR EHRE GATES L 637²²

Reliéf krucifixu:

Reliéf znázorňuje krucifix, kde se pod křížem nachází něco jako hromada oblečení.

Obrázek 26 Fotografie reliéfu krucifixu

Reliéf Madony s Ježíšem:

Reliéf vyobrazuje Madonu s Malým Ježíšem, jak sedí na něčem, co vypadá jako oblak.

Obrázek 27 Fotografie reliéfu Madony s Ježíšem

---

²² Zde se náš přepis z části liší od práce s názvem „Zvony v okolí Dačic“. Jejich verze zní takto: Goss mich zur **ehere** Gottes Stephan **Cugg** in Znaim **18..7**. (tučně vyznačené jsou části, kde se naše přepisy liší.)

Závěr

Architektura

Podarilo se nám splnit náš cíl. Kresbou jsme zdokumentovali architektonické prvky na kostelu Panny Marie Karmelské v Kostelním Vydří, sv. Vavřince v Dačicích a sv. Linharta v Liděřovicích. Text s obrázky o vývoji stavby jsme umístili do závěrečné zprávy. Kromě toho jsme ještě vytvořili obrázky do karmelitánského kalendáře a několik pohlednic.

Novodobá historie

Dohromady jsme udělali 8 rozhovorů, které se přímo týkali našich stanovených cílů a dalších 15 rozhovorů týkajících se vztahu lidí v Liděřovicích ke kostelu a akcím s ním souvisejících. Během rozhovorů jsme měli možnost vidět rozdílné vztahy lidí ke kostelu a víře. Odlišnost byla znát jak mezi jednotlivými respondenty, tak stejně znatelně byly cítit rozdíly vztahu v jednotlivých lokalitách. Odlišnost je daná velikostí obce, tradicemi a dalším množstvím aspektů. Výrazný rozdíl se dal dobře sledovat mezi Liděřovicemi a Kostelním Vydřím.

Liděřovice jsou vesnicí, ze které byla většinové německé obyvatelstvo odsunuto a následně byla vesnice dosídlena novými obyvateli, kteří už na tradice spojené s kostelem nenavázali. V dnešní době proto ani nemají zájem na jakémkoli obnovování tradic a naopak se většina dnešních obyvatel shodla na velkém nesouhlasu s jakýmikoli projevy víry. Jedinou akcí, která se v kostele pořádá je takzvané “Větrání varhan a kostela”, které je stejně navštěvováno z většiny lidmi z okolí. Kostelní Vydří je pravým opakem. Klášteru, stojícímu nad vesnicí Kostelní Vydří, se podařilo obnovit většinu tradic a stejně tak i popularitu mezi obyvateli z širokého okolí. Vztah k dačickému kostelu je ve většině neutrální. Obyvatelé, kteří nenavštěvují kostel, respektují akce spojené s kostelem i obyvatelé, kteří kostel navštěvují. Těch, kteří do kostela chodí je nicméně i tak málo. Pravidelně kostel navštěvuje něco okolo pěti obyvatel. Na koncerty pořádané v kostele se však z pravidla dostavuje větší počet návštěvníků. Celkově jsme se však dozvěděli, že kostely jsou dnes navštěvovány a vyhledávány především z turistických důvodů a zájmu o památky. Ztrácí se tradice nedělních návštěv kostela, protože mladé k tomu nikdo nevede a starší jsou deformováni dobou, ve které byla víra zakázána.

Zvony

Celkem naše podskupina zdokumentovala tři kostely a šest zvonů, skrze sádrové odlitky, které jsme vytvořili společně s faksimiliemi. Dále nám také vznikly tři medailonky za každý kostel jeden, ve kterých se podrobněji popisují všechny zvony v daném kostele. Bohužel tady ale nenajdete náš původní cíl, kterým bylo doplnění prací lidí, kteří dělali podobnou práci před námi.

Zdroje

- POCHE, Emanuel. *Umělecké památky Čech*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1978, 580 s. Umělecké památky republiky Československé, sv. 1.
- HEROUT, Jaroslav. *Slabikář návštěvníků památek*. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, 1978, 275, [2] s.
- *Umělecké památky Čech*. 1. vyd. Praha: Academia, 1978, 578 s.
- CETKOVSKÝ, Gorazd a Jindřich Zdeněk CHAROUZ. *Mariánské Vydří: 300 let poutního místa a 100 let karmelitánského kláštera v Kostelním Vydří*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, 109 s. ISBN 978-80-7195-244-2.
- Rozhovory s pamětníky
  - *Václav Brož (kněz, klášter Kostelní Vydří) dne 3. 6. 2015*
  - *Gorazd Pavel Cetkovský (kněz, klášter Kostelní Vydří) dne 5. 6. 2015*
  - *Karel Bártů (zvoník, klášter Kostelní Vydří) dne 3. 6. 2015*
  - *otec Jaroslav Pezlar (kněz, farní kostel Dačice) dne 5. 6. 2015*
  - *Jana Burdová (učitelka dějepisu, Střední škole technické a obchodní v Dačicích) dne 4. 6. 2015*